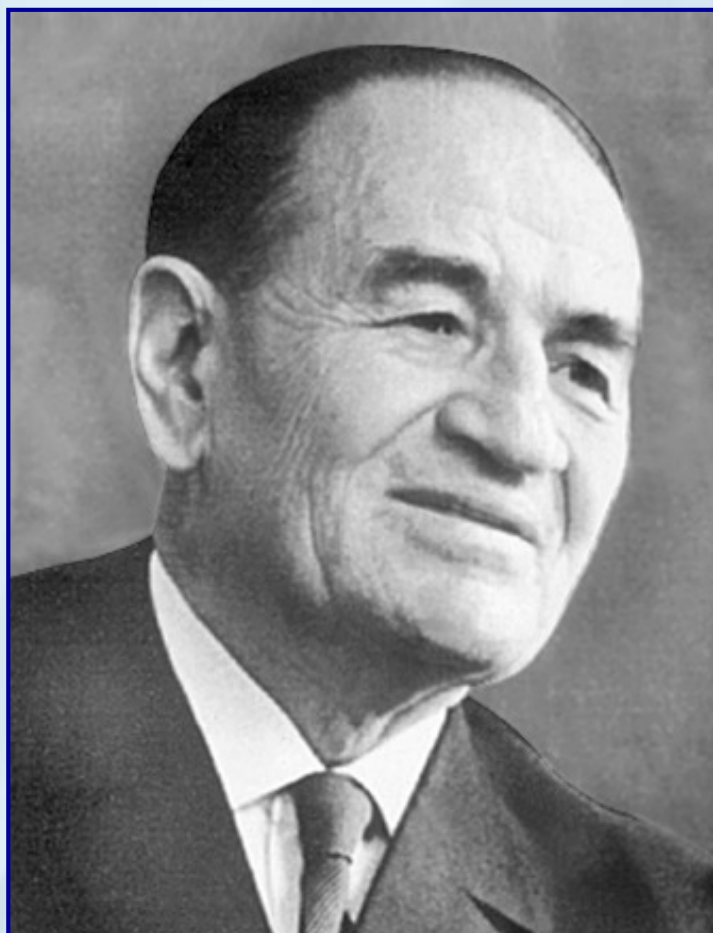

Полтавський державний медичний університет
БІБЛІОТЕКА

Серія віртуальних бюлетенів “Гідні визнання”. Випуск 24.

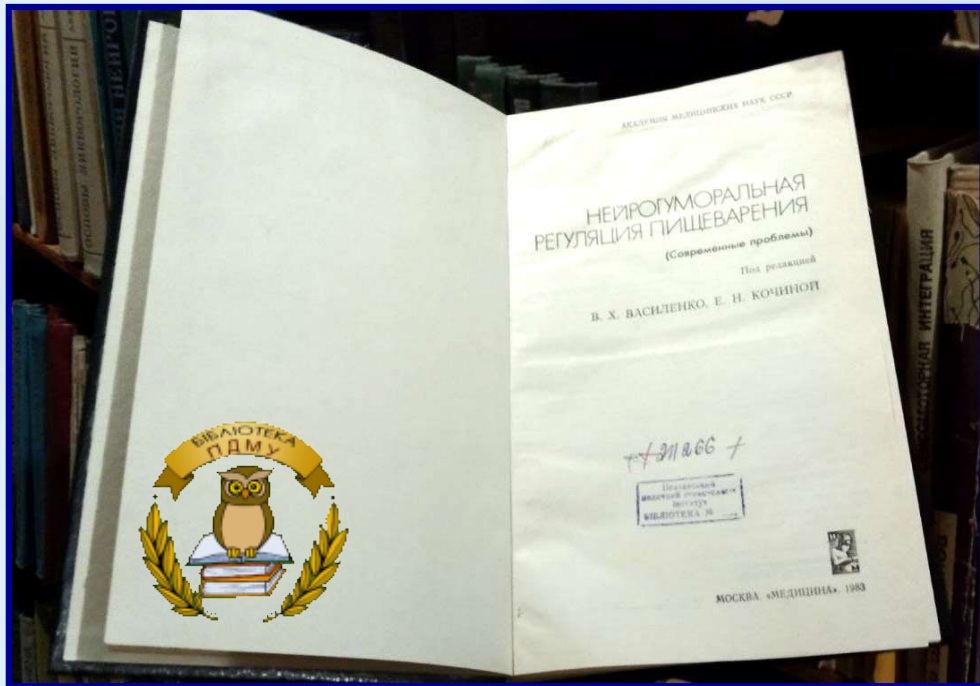
«Філософ у медицині»

**Василенко
Володимир Харитонович
(1897-1987)**

*видатний терапевт,
лікар-клініцист,
лауреат Державної
премії, академік АМН,
професор*

Автор: Резутіна Т.
Редактор: Безноса С.

Володимир Василенко за своє життя опублікував більше 250 праць, у тому числі 20 монографій, поміж яких найважливіші – «Вади серця», «Рак шлунку і його рання діагностика», «Хвороби стравоходу», «Ахалазія кардії», «Хвороби шлунку і дванадцятипечної кишки», «Постгастрорезекційні розлади», «Нейрогуморальна регуляція травлення»

Класичними можна назвати праці Володимира Харитоновича, присвячені темі «серце і вагітність». Йшлося не тільки про тактику ведення вагітних із захворюваннями серцево-судинної системи, але і про відповідальність лікаря за вирішення питання – бути чи не бути жінці матір'ю

Ще в довоєнний період, у Києві, науковець займався проблемами хронічної недостатності кровообігу. Ним було спростовано вчення австрійського терапевта Г. Еппінгера про зміни обміну молочної кислоти при недостатності кровообігу і вперше описаний метаболічний алкалоз, що розвивається при хронічній серцевій недостатності (1939)

Відомі його роботи в галузі кардіології. Він першим у світі описав IV тон серця (1931), розробив разом із М.Д. Стражеско класифікацію недостатності серцево-судинної системи (1935), яка донині не втратила своєї значущості

У післявоєнні роки В.Х. Василенко виокремив низку клінічних форм недостатності кровообігу. Важливі праці Василенка присвячені діагностиці та лікуванню інфаркту міокарда

У 1950-1960-ті роки, з бурхливим розвитком хірургічного лікування вад серця, у клініці Василенка були розроблені методи визначення ступеня мітрального та аортального стенозів, обґрунтовані показання до хірургічного лікування

Велике значення надавалося також вивченню ішемічної хвороби серця. Розглядалися питання ранньої діагностики коронарної недостатності, клініко-анатомічних паралелей загоєння інфаркту міокарда, ускладнень інфаркту міокарда, роль фотосканування в діагностиці післяінфарктних аневризм серця і внутрішньосерцевого тромбозу

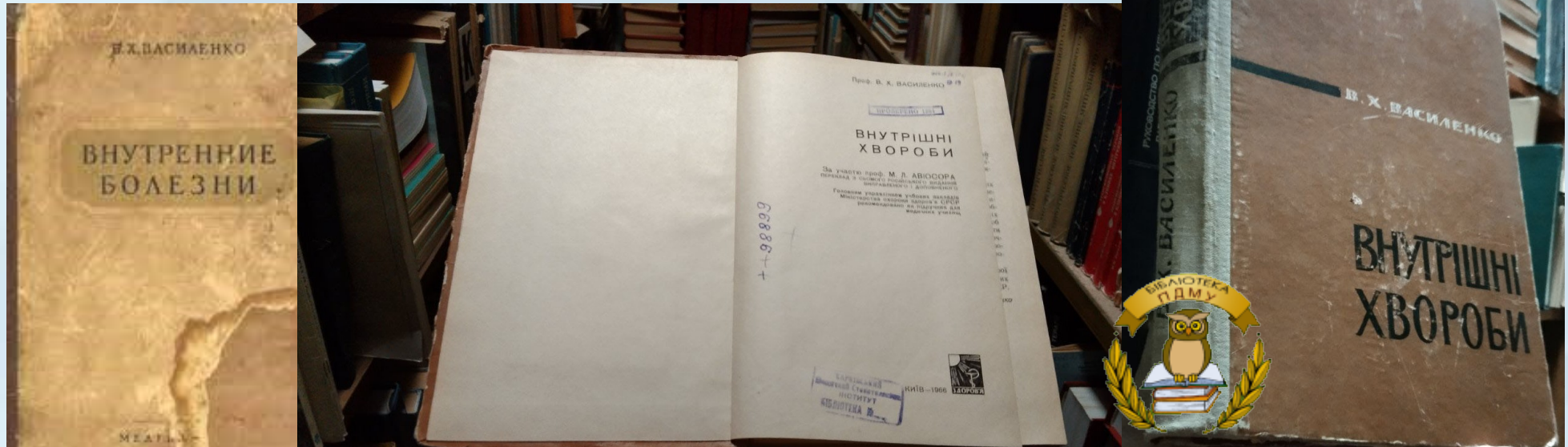

Уайт, Поль Д. Ключи к диагностике и лечению болезней сердца : пер.с англ. / Поль Д. Уайт; под ред. В.Х. Василенко. - М. : Мед. лит., 1960. - 164 с

Величезний внесок В.Х. Василенко зробив у розвиток гастроентерології.

Він вперше описав низку симптомів враження органів травлення, що мають величезну діагностичну цінність у практичній діяльності лікаря. Значну увагу приділяв вдосконаленню методів дослідження, віддаючи перевагу неінвазивним. Одним із перших зі своїми учнями почав розробляти питання діагностики і консервативного лікування захворювань стравоходу, за що був нагороджений премією АМН ім. М.Д. Стражеска

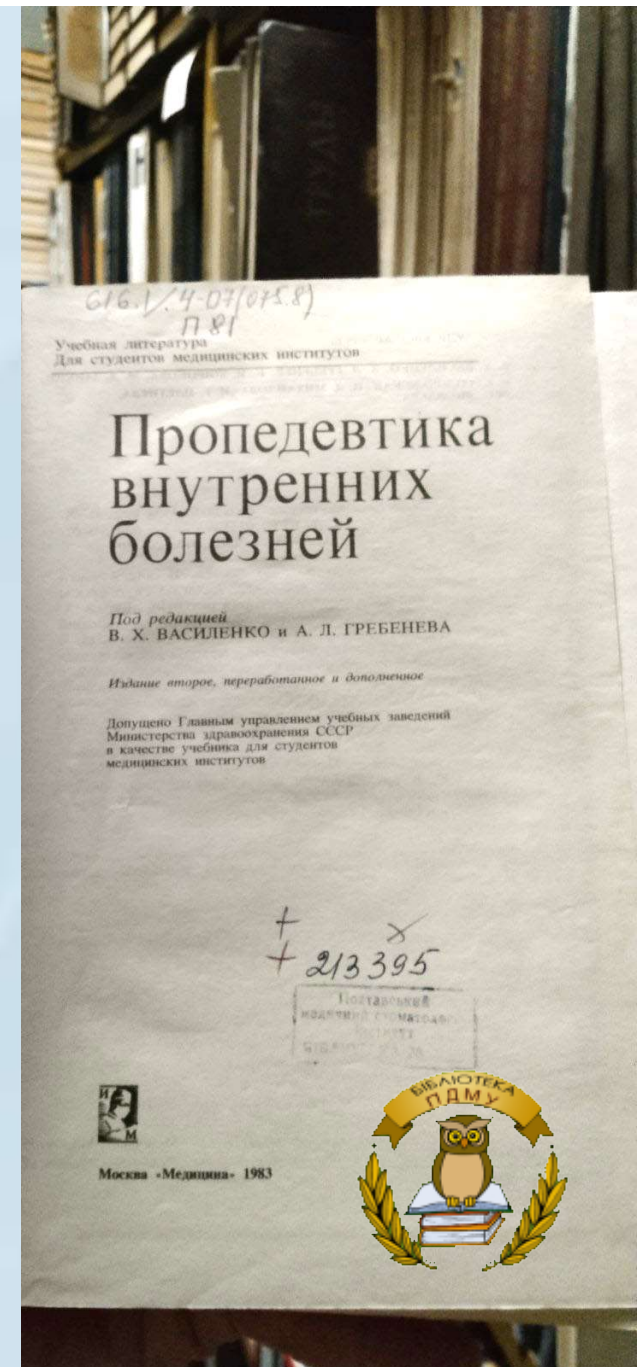
Опублікував українською мовою «Метод клінічного діагнозу (1934), підручник «Внутрішні хвороби» (1966)

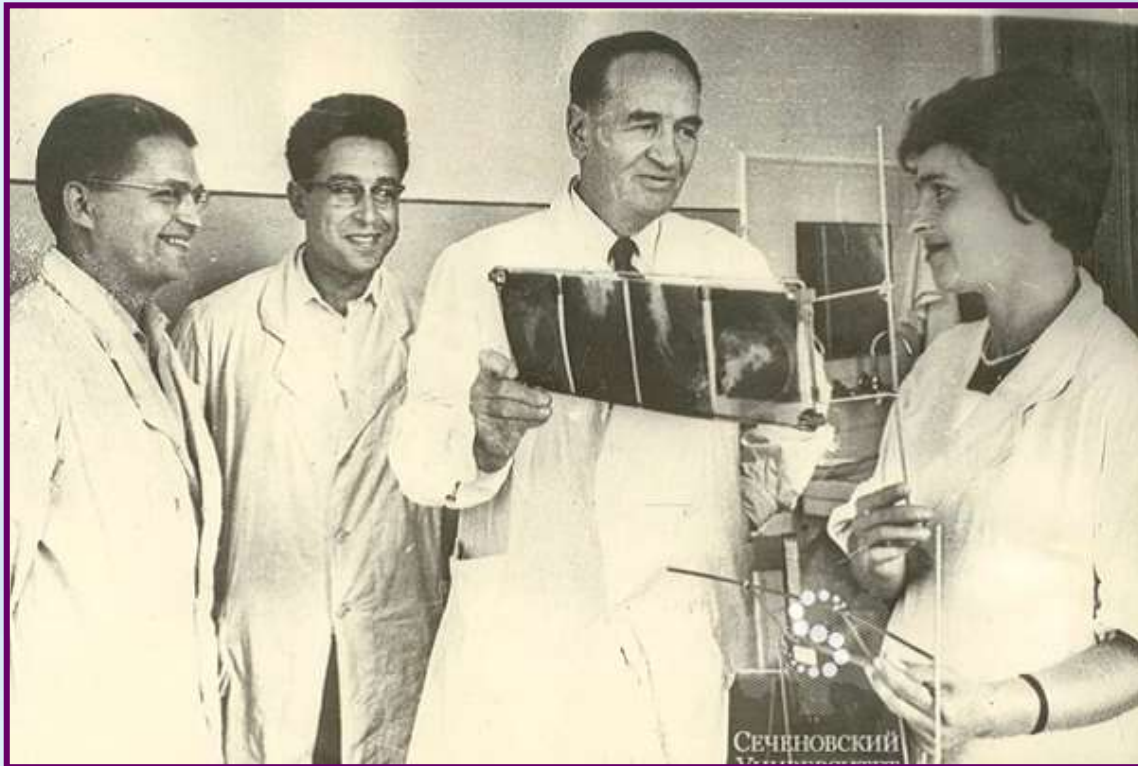
Під керівництвом Василенка В.Х. вивчались актуальні проблеми клініки, діагностики та лікування виразкової хвороби, раку шлунку, післярезекційних синдромів, порушення кишкового всмоктування, захворювання товстої кишки, порушень системи жовчовиділення тощо

У клініці було багато зроблено для впровадження нових лабораторно-інструментальних методів дослідження в гастроентерології. Був застосований гастроскоп на волоконній оптиці, опанована методика прицільної гастробіопсії.

В.Х. Василенко віртуозно володів фізикальними методами дослідження

Розвитку вітчизняної науки сприяла і суспільна діяльність В. Василенка. Так, за його ініціативи створювалися спілки кардіологів та гастроентерологів. За участю вченого проходили засідання Міжнародної спілки терапевтів, Швецької спілок терапевтів та спілок гастроентерологів ГДР, Болгарії та ін. До нього в клініку приїжджали лікарі з різних куточків країни, багато з яких й досі вважають його своїм вчителем

В. К. Василенко.

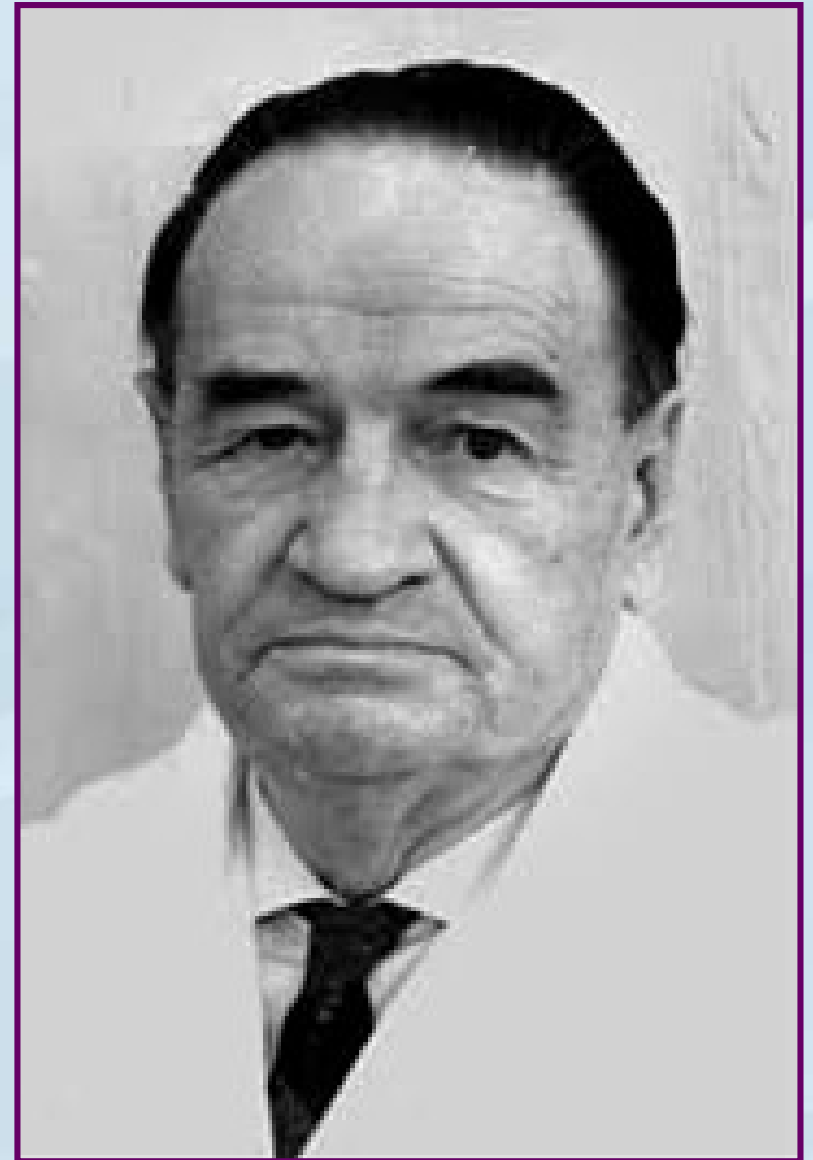
**Володимир Харитонович був філософом у медицині,
педагогом, енциклопедично освіченою людиною**

*Народився Володимир
Василенко в Києві
у 1897 році в сім'ї селянина.
Після закінчення гімназії
та Київського медичного
інституту працював
лікарем на Бобровицькому
цукровому заводі, що
на Чернігівщині. Згодом
пройшов шлях від простого
лікаря, лікаря-ординатора,
асистента до професора
і керівника кафедри*

З 1923 року В. Х. Василенко – ординатор факультетської терапевтичної клініки Київського медичного інституту, потім – аспірант Українського інституту клінічної медицини. Упродовж 12 років працював і формувався як клініцист під керівництвом Ф. Г. Яновського і М. Д. Стражеска. У факультетській терапевтичній клініці Київського медичного інституту В. Х. Василенко працював асистентом і доцентом

У 1935 році був обраний завідувачем кафедри терапії Київського інституту вдосконалення лікарів. У 1940 році захистив докторську дисертацію

Перші роки Другої світової війни провів в Уфі в евакуації. Із травня 1943 року – головний терапевт Північно-Кавказького, а потім I і II Українських фронтів

У 1943 році Василенко вдало організував лікування малярії, яка спалахнула у військових частинах Північно-Кавказького фронту, за що був нагороджений бойовим орденом

У перші повоєнні роки працював головним терапевтом Львівського та Прикарпатського військових округів.

З 1948 по 1987 р. завідував кафедрою пропедевтики внутрішніх хвороб І Московського медичного інституту ім. І.М. Сєченова.

У 1948-1957 рр. – головний терапевт ІV управління Міністерства охорони здоров'я

Як головний терапевт кремлівської лікарні, у листопаді 1952 року був заарештований у зв'язку з трагічною «справою лікарів». У в'язниці Володимир Василенко схуднув на 30 кг. Повернувся на роботу в клініку після смерті Сталіна

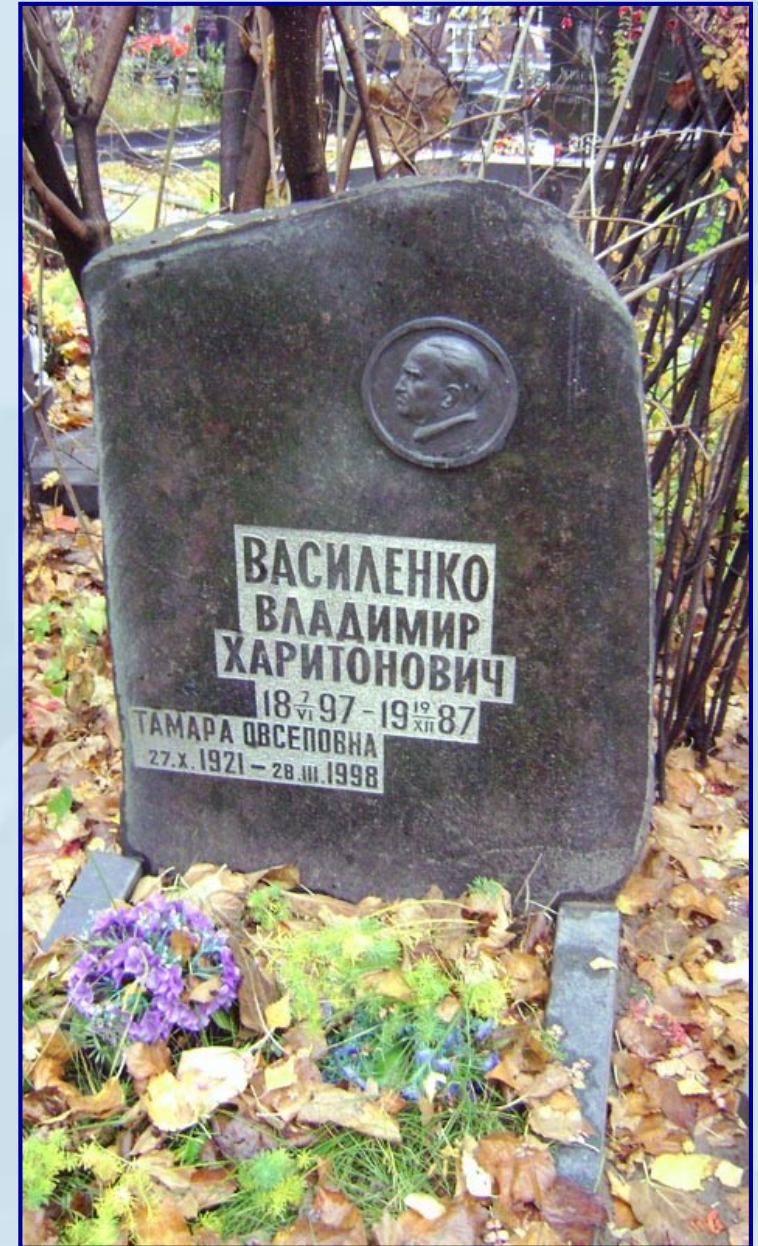
У 1950-их роках Василенко В.М. вирішив відродити вітчизняну гастроентерологію. У 1961 році вчений створив лабораторію гастроентерології, на базі якої у 1967 р. виник Науково-дослідний інститут гастроентерології, об'єднаний з кафедрою і клінікою пропедевтики внутрішніх хвороб. Під його керівництвом виконано більше 100 дисертацій, із них – 33 докторських

З 1952 року стає редактором журналу «Клінічна медицина», редактором відділу «Внутрішні хвороби» ВМЕ

Перед смертю у листі до товариша Володимир Харитонович закликав до боротьби з псевдонаукою в медицині, висловлювався проти окультних методів лікування: екстрасенсорики, лікувальних браслетів, ебонітових дисків тощо

Помер Володимир Василенко 17 грудня 1987 року у віці 90 років. У пам'яті всіх, хто знав Володимира Харитоновича, він залишився як розумна, вольова і доброзичлива, вимоглива до себе і навколишніх людина з оригінальним мисленням, почуттям гумору, умінням передати великий досвід і бути Вчителем із великої літери

Використані джерела:

1. **Василенко В.Х.** Внутрішні хвороби : підручник для медичних училищ, за участю проф. М.Л. Авіосора / В.Х. Василенко. - Пер. з 7-го вид., випр. і доп. - К. : Здоров'я, 1966. - 475 с. : ил
2. Владимир Харитонович Василенко (К 60-летию со дня рождения) // «Клиническая медицина». – 1957. – т. 35. – № 6.
3. Владимир Харитонович Василенко // Терапевтический архив. – 1987. – № 5. – С. 149-151
4. Клиническое применение антибиотиков : сборник докладов конференции, посвященной клиническому применению антибиотиков, сост. 24-28 дек. 1963 г. в Москве / под ред. В.Х. Василенко [и др.]. - Л. : Медицина, Ленингр. отд-ние, 1966. - 303 с. : ил
5. Малая медицинская энциклопедия : довідкове видання. Т. 6 / отв. ред. В.Х. Василенко. - М. : Сов. Энциклопедия, 1967. - 1200 с. : ил.
6. Нейрогуморальная регуляция пищеварения : соврем. пробл. / под ред. В.Х. Василенко, Е.Н. Кочкиной. - М. : Медицина, 1983. - 288 с. - Б. ц.
7. Пропедевтика внутренних болезней : учебник для студ. мед. ин-тов / под ред. В.Х. Василенка. - Изд. 2-е. - М. : Медицина, 1983. - 640 с. - 002.00 р.
8. Сторінки історії Академії: Володимир Харитонович Василенко // НУОЗ України імені П.Л. Шупика. – Режим доступу: <https://nuozu.edu.ua/n/n/5051-storinky-istorii-akademii-volodymyr-kharytonovych-vasylenko>
9. **Уайт, Поль Д.** Ключи к диагностике и лечению болезней сердца : пер.с англ. / Поль Д. Уайт; под ред. В.Х. Василенко. - М. : Мед. лит., 1960. - 164 с.